

NACHT EN MICROVLINDERS WOULDSE BOS 2015 VLINDERMONITOR

lichte daguil

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Samenvatting	3
3. Methode	3
4. Resultaat (macro).....	4
5. Resultaat (micro)	6
6. Conclusie	7
7. Aanbevelingen beheer.....	8
8. Jaarlijst (macro-nachtvlinders).....	9
9. Jaarlijst (micro).....	12

Auteur : Leo Poot
Veldwerk : Leo Poot
Foto's : Leo Poot

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2015
Referentie: nachtvlinders en microvlinders Woudse bos 2015, KNNV afdeling Delfland, 2016
Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

1. Inleiding

In dit verslag zijn de data van de nachtvlindertellingen seizoen 2015 uit de locatie het Woudse bos, gelegen in km hok 37-15-41 (RD x808-y4468) uitgewerkt. De doelstelling is één maal per maand de locatie te bezoeken voor zover de weersomstandigheden dat toelaten. De resultaten kunnen aanleiding geven dat het wenselijk is het beheer in het Woudse bos aan te passen, dit ter verhoging van de populaties nachtvlinders (macro en micro) en de verbetering van de natuurwaarden in betreffend gebied. Daartoe zullen de verslagen naar de beheerders van betreffend gebied worden verstuurd, tevens worden de data doorgegeven voor opname in de landelijke databases (Noctua) en de KNNV. De microvlinders die op de lichtval of smeer werden gezien werden als nevenvangst genoteerd en gedetermineerd, bij soorttwijfel werd mede de expertise gebruikt van de heer Jan Scheffers (ervaren microlepidopterist). In seizoen 2015 werd niet gericht gezocht op bladminerende soorten nachtvlinders (micro).

2. Samenvatting

Er werden 773 macro-nachtvlinders op naam gebracht, $i=T/ab$ 59,5 een veel lager aantal dan in voorgaande seizoenen 2012/13. Dit kenmerkt seizoen 2015 als een slecht vlinderjaar wat ook in deze locatie tot uiting komt. Mede het gebrekkige en niet op het behoud van natuurwaarden gerichte beheer is debet aan de slechte resultaten. Wel werden nog 8 nog niet eerder gespotte soorten in deze locatie aangetroffen waarbij de uil uit de familie Noctuidae *Tiliacea citrago* (lindegouduil) een vrij zeldzame soort is.

Bij de micro-nachtvlinders konden 188 soorten op naam gebracht worden. Ook beduidend minder dan in eerder genoemde seizoenen met dezelfde mogelijke oorzaak als bij de macro-nachtvlinders aangegeven. Bij de micro's werden 5 nog niet eerder gespotte soorten aangetroffen, hier geen zeldzame soorten, wel de schadelijke buxusmot *Cydalima perspectalis* werd hier ook gedetermineerd.

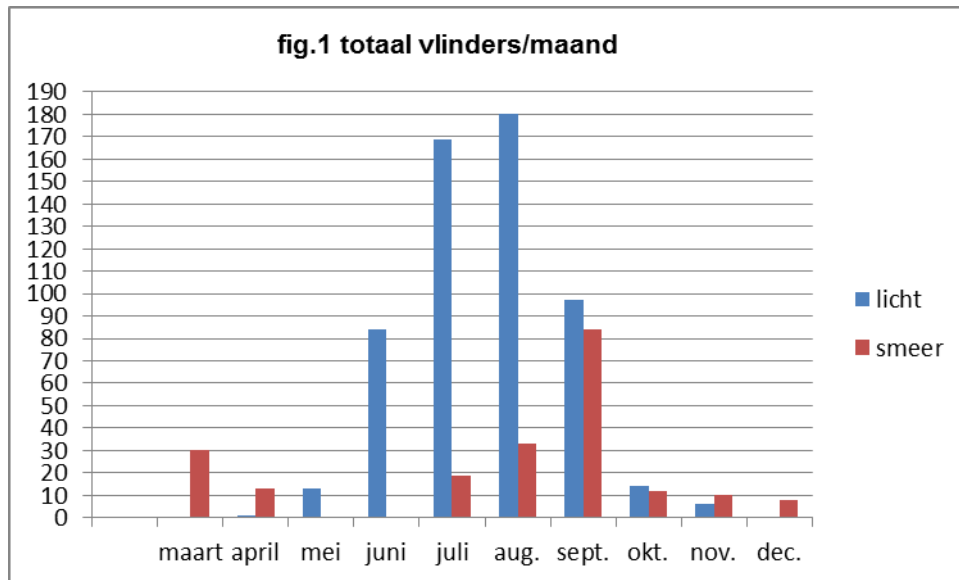
Willen we hier de natuurwaarden en dus ook de aantallen en soorten macro en microlepidoptera verhogen zal er in eerste instantie meer op lepidoptera gericht beheer moeten plaats vinden.

3. Methode

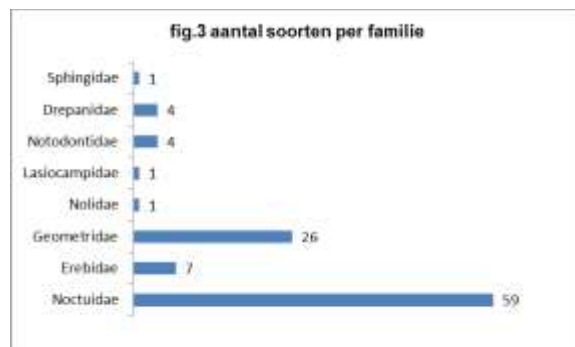
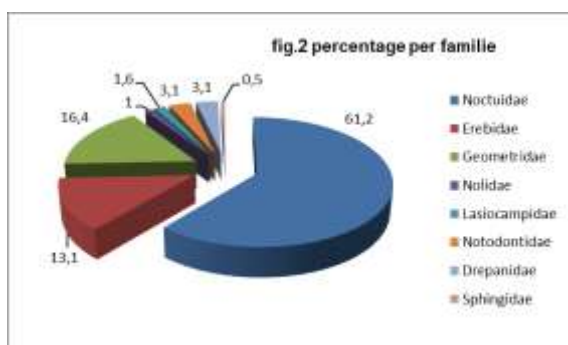
Tellingen worden uitgevoerd onder gunstige omstandigheden, windkracht niet hoger dan 4 Beaufort, geen neerslag en nevel en temperaturen niet beneden de 4°C. In seizoen 2015 werd er in alle maanden van het jaar geteld waarbij in de wintermaanden alleen op smeer werd gelokt. Gebruik werd gemaakt van een lichtval (laken) met HPL/ML lampen gedurende 4-5 uur vanaf de schemering, hierbij werden alle vlinders welke op het laken verschenen en/of in de directe omgeving geteld en gedetermineerd. Ook werden per bezoek 40 bomen/struiken/paaltjes, buiten het lichtbereik, met lokstof (smeer strooprecept) bestreken en 2 maal per avond/nacht bekeken op foeragerende vlinders, de resultaten werden met aantekening (op smeer) genoteerd. Vlinders (macro en micro) die niet direct op naam konden worden gebracht werden gevangen en de volgende dag gefotografeerd en gedetermineerd.

4. Resultaat (macro)

In seizoen 2015 werden in totaal 773 macro nachtvlinders op naam gebracht $i=T/ab$ 59,5. (2013 $i=164,4$) In de maanden januari en februari werden geen vlinders aangetroffen, fig.1.

De hoogste aantallen vlinders werden gezien in de familie Noctuidae op afstand gevolgd door de Geometridae en Erebidae, fig.2 (zie ook jaarlijst). De aantallen imago's gespot uit de overige aangetroffen families waren laag. Het aantal soorten was ook bij de eerder genoemde families het hoogst, uit de families Spingidae, Nolidae en Lasiocampidae werd slechts 1 soort gezien, fig.3.

Er werden in totaal 8 nog niet eerder in deze locatie soorten gespot en wel 5 bij de familie Noctuidae; *Agrochola lunosa* (maansikkeluil), *Anarta trifolii* (spurrie-uil), *Heliothis virescens* (lichte daguil), *Tiliacea citrigo* (lindegouduil) en *Xanthia ocellaris* (populierengouduil). Uit de familie Geometridae 2 soorten; *Eupithecia tripunctaria* (schermbloemdwegspanner) en *Plemyria rubiginata* (blauwrandspanner). Bij de Erebidae 1 soort; *Zanclognatha tarsipennalis* (lijnsnuituil).

spurrie-uil

maansikkeluil

lichte daguil

populierengouduil

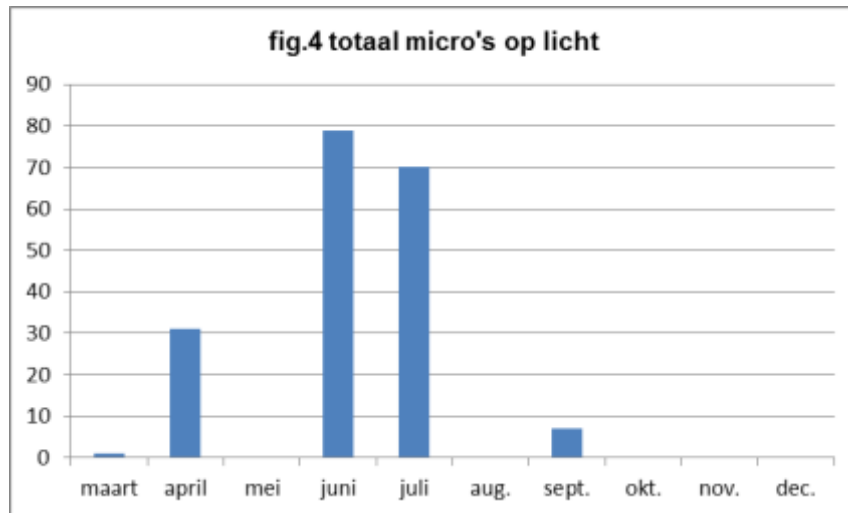
lijnsnuituil

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2015

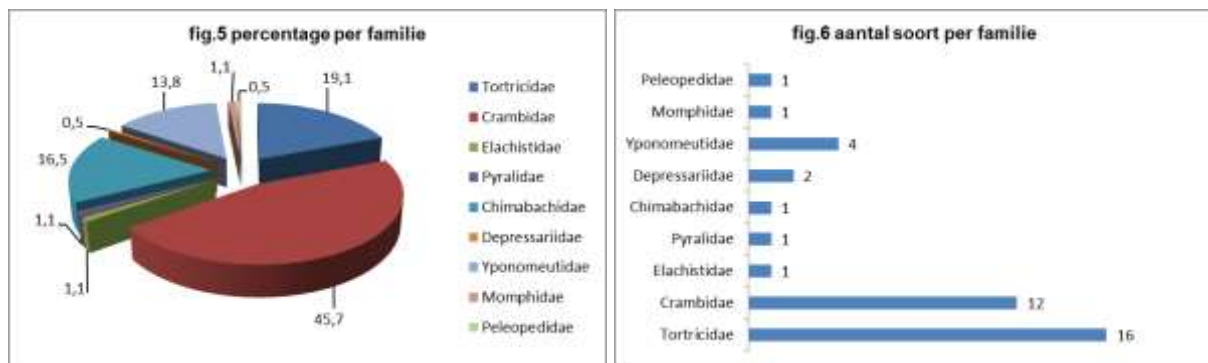
Referentie: nachtvlinders en microvlinders Woudse bos 2015, KNNV afdeling Delfland, 2016

5. Resultaat (micro)

Er werden in totaal 188 micro-nachtvlinders op naam gebracht, in de maanden januari, februari, oktober, november en december werden geen vlinders op licht en het gehele seizoen op smeer gevonden, fig.4.

De hoogste aantallen imago's werden gespot in de familie der Crambidae gevolgd door de Tortricidae (aanmerkelijk lagere aantallen) en Chimabachidae en Yponomeutidae. De aantallen uit de familie Chimabachidae konden worden toegeschreven aan 1 soort (*Diurnea fagella*) een vroege voorjaarssoort. Uit de overige aangetroffen families werden slechts één of enkele imago's gespot, fig.5 (zie ook jaarlijst). De meeste soorten die werden gedetermineerd kwamen uit de familie Tortricidae gevolgd door de Crambidae. Uit de overige families werden één tot vier soorten gespot, fig.6.

Er werden 5 nog niet eerder gedetermineerde soorten gevonden, 2 soorten bij de Tortricidae: *Acleris rhombana* (gehoekte boogbladroller), *Eucosma campoliliana* (zwartwit knoopvlekje). 1 bij de Depressariidae: *Agonopterix ciliella* (bonte kaartmot). 1 bij Crambidae: *Cydalima perspectalis* (buxusmot) en 1 soort bij de Momphidae: *Mompha ochraceella* (gele wilgenroosjesmot).

gehoekte boogbladroller

zwartwit knoopvlekje

gele wilgenroosjesmot

buxusmot (rups)

6. Conclusie

Seizoen 2015 was een slecht seizoen voor nachtvlinders, ook in deze locatie waren de aantallen vlinders laag $\text{index} = T/ab$ van 59,5, ter vergelijking in seizoen 2013 een index van 164. De lage aantallen zijn in deze locatie niet alleen seizoensinvloeden (die zijn landelijk ook laag), maar zeker een kwestie van beheer daar er volgens waarnemer onzorgvuldig en veel wordt gesnoeid en geroid waardoor een veelvoud aan biotoop voor nachtvlinders verdwijnt. Ook het maairegiem, zeker voor de gras gebonden soorten is niet optimaal, vaak wordt er gemaaid als er poppen en rupsen verblijven waarbij populaties met wel 80% worden gedecimeerd. Toch konden er bij de macro-nachtvlinders 8 nog niet eerder gespotte soorten in deze locatie aan de meerjaren soortenlijst worden toegevoegd. Opvallend is de Tiliacea citrago (lindegouduil) een vrij zeldzame uil, zeker in Z-Holland, uit de familie Noctuidae. Waarschijnlijk vormen de overrijpe bramen, in deze locatie ruim voorhanden, en voor deze soort erg verleidelijk een aanleiding. Ook voor de nieuwe soort *Zanclognatha tarsipennalis* (lijnsnuituil), familie Erebididae, is de uitbundige bramengroei een mogelijke oorzaak. Voor de overige nieuwe soorten zijn in deze locatie de waardplanten ruim aanwezig dus misschien wel blijvertjes. Met deze nieuwe soorten komt de meerjarenlijst voor de macro-nachtvlinders van deze locatie op 249 soorten.

Bij de micro's werden 188 vlindertjes gedetermineerd, ook voor de micro's lage aantallen ook hier geldt als bij de macro's, slecht seizoen en het beheer als zeer waarschijnlijke oorzaak. Ter vergelijking, in seizoen 2013 werden in deze locatie nog 682 imago's gedetermineerd. Bij de micro-nachtvlinders werden 5 nog niet eerder in deze locatie gespotte soorten gevonden. *Cydalima perpectalis* (buxusmot, familie Crambidae, lijkt nu ook hier in de regio te zijn gemigreerd gezien het feit dat deze vlinder op elke locatie in Midden delfland wordt aangetroffen, de soort is vooral schadelijk op buxus. Met de nieuwe soorten komt de micro-nachtvlinder meerjarenlijst op 176 soorten.

7. Aanbevelingen beheer

Naast het tweemaal per jaar maaien bij voorkeur in juni en augustus, minder rigoureuus snoeien, niet de gehele struik-heester tot op de grond snoeien maar alleen uitdunnen. Herplanten van vooral struiken/bomen als, sleedoorn, sporkehout, meidoorn, hop enz. nodig voor een boost van de natuurwaarden in deze locatie. Aan te bevelen is ook het inzaaien van kruidachtigen en vlinderbloemigen in de grasstroken voor meer variatie in de flora. Ook de fasering in maaien rond de picknickplaats moet worden gecontinueerd.

Voorjaarskortvleugelmot (rups)

8. Jaarlijst (macro-nachtvlinders)

Familie soort	nederlandse naam soort	aantal	waardplant
Noctuidae			
Abrostola triplasia	donker brandnetelkapje	1	brandnetel
Acronicta aceris	bont schaapje	1	eik/berk
Agrochola circumcellaris	bruine herfstuil	2	div.loofbomen/kruidachtigen
Agrochola lunosa*	maansikkeluil	2	grassen
Agrotis clavus	geogode worteluil	3	zuring/paardenbloem
Agrotis exclamationis	gewone worteluil	4	div.kruidachtigen
Agrotis ipsilon	grote worteluil	9	div.kruidachtigen/grassen
Agrotis puta	puta-uil	4	zuring
Amhipyra pyramidae	piramidevlinder	9	div.loofbomen/struiken
Anarta trifolii*	spurrie-uil	3	zuring/brandnetel
Anorthoa munda	dubbelstipvoorjaarsuil	2	div.loofbomen
Apamea crenata	variabele grasuil	12	grassen
Apamea monoglypha	graswortelvlinder	13	grassen
Arenostola phragmiditis	egale rietboorder	1	riet
Atethmia centrigo	essengouduil	3	gewone es
Autographa gamma	gamma-uil	11	div.kruidachtigen
Axilia putris	houtspaander	2	div.kruidachtigen
Caradrina morpheus	morpheus stofuil	7	div.kruidachtigen
Chrysodeixis chalcites	turkse uil	8	braam
Conistra vaccinii	bosbesuil	31	div.loofbomen/struiken
Cosmia trapezina	hyena	9	div.loofbomen/struiken
Eupsilia transversa	wachtervlinder	13	div.loofbomen/struiken
Globia sparganii	egelskopboorder	1	lisdodde
Gortyna flavago	goudgele boorder	2	div.kruidachtigen
Heliothis virescens*	lichte daguil	2	div.kruidachtigen
Hoplodrina blanda	egale stofuil	5	div.kruidachtigen
Hoplodrina octogenaria	gewone stofuil	4	zuring/muur
Hydraecia micacea	aardappelstengelboorder	1	div.kruidachtigen
Lacanobia oleracea	groente-uil	9	div.loofbomen/struiken
Laterologia ophiogramma	moeras-grasuil	10	riet en liesgras
Macaria alternata	donker klaverblaadje	4	div.loofbomen/struiken
Mesapamea secalella	weidehalmuiltje	2	grassen
Mesapamea secalis	halmrupsvlinder	42	grassen
Mesologia furuncula	zandhalmuiltje	1	grassen
Mythimna albipuncta	witstip grasuil	1	grassen
Mythimna impura	stompvleugelgrasuil	11	riet
Mythimna l-album	witte-l-uil	7	grassen
Mythimna pallens	bleke grasuil	2	grassen
Mythimna pudorina	grijze grasuil	6	riet/grassen
Mythimna straminea	spitsvleugelgrasuil	3	riet

Familie soort	nederlandse naam soort	aantal	waardplant
Noctuidae			
Noctua comes	volgeling	9	div.kruidachtigen
Noctua interjecta	kleine huismoeder	3	div.kr.achtigen/meidoorn
Noctua janthina	kleine breedbandhuismoeder	3	div.kruidachtigen/loofbomen
Noctua pronuba	huismoeder	18	grassen/loofbomen
Nonagria typhae	lisdoddeboorder	1	lisdodde
Ochropleura plecta	haarbos	16	div.kruidachtigen
Oligia latruncula	donker halmuiltje	1	grassen
Oligia strigilis	gelobd halmuiltje	6	grassen
Peridroma saucia	blauwvleugelluil	2	zuring/paardenbloem
Phlogophora meticulosa	agaatvlinder	9	polyfaag
Rhizedra lutosa	herfst-rietboorder	2	riet
Scoliopteryx libatrix	roesje	44	wilg
Tiliacea citrigo*	lindegouduil	2	linde
Trachea atriplicis	meldevlinder	12	zuring
Xanthia icteritia	gewone gouduil	4	wilg/zuring
Xanthia ocellaris*	populierengouduil	1	populier
Xestia c-nigrum	zwarte-c-uil	34	brandnetel/wilgenroosje
Xestia triangulum	driehoekuil	7	div.kruidachtigen/loofbomen
Xestia xanthographa	vierkantvlekuil	36	div.kruidachtigen/grassen
Erebidae			
Catocala nupta	rood weeskind	5	wilg
Eilema griseola	glad beertje	8	mossen
Herminia tarsicrinalis	schaduwsnuituil	1	braam
Hypena proboscidalis	bruine snuituil	80	brandnetel
Phragmatobia fuliginosa	kleine beer	2	div.kruidachtigen
Spilosoma lubricipeda	witte tijger	1	zuring/brandnetel
Zanclognatha tarsipennalis*	lijnsnuituil	4	dor blad van eik en braam
Notodontidae			
Notodonta dromedarius	dromedaris	4	els/berk
Notodonta ziczac	kameeltje	16	wilg
Pterostoma palpina	snuitvlinder	3	wilg
Ptilodon capucina	kroonvolgeltje	1	berk/eik
Drepanidae			
Drepana falcataria	berkeneenstaart	3	berk/els
Ochropacha duplaris	tweestip-orvlinder	8	els/berk
Thyatira batis	braamvlinder	8	gewone braam
Watsonalla binaria	gele eenstaart	5	div.loofbomen
Lasiocampidae			
Euthrix potatoria	rietvink	12	riet
Nolidae			
Eareas clorana	kleine groenuil	8	wilg
Sphingidae			
Laothoe populi	populierenpijlstaart	4	wilg

Familie soort	nederlandse naam soort	aantal	waardplant
Geometridae			
Agriopsis leucophaearia	kleine voorjaarsspanner	1	eik
Biston betularia	peper-en-zoutvlinder	4	div.loofbomen
Cabera exanthemata	bruine grijsbandspanner	1	wilg
Cabera pusaria	witte grijsbandspanner	8	els/berk
Campaea margaritata	appeltak	3	div.loofbomen
Colostygia pectinataria	kleine groenbandspanner	1	walstro
Dystroma truncata	schimmelspanner	3	div.kruidachtigen
Epirrhoe alternata	gewone bandspanner	8	div.walstro
Eupithecia centaureata	zwartvlekdwergspanner	3	duizendblad/bijvoet
Eupithecia innotata	bijvoetdwergspanner	1	meidoorn/bijvoet
Eupithecia nn	nn	2	?
Eupithecia tripunctaria*	schermbloemdwergspanner	2	fluitekruid
Hemithea aestivaria	kleine zomervlinder	13	div.loofbomen/struiken
Hydriomena furcata	variabele spanner	2	wilg
Hypomeces punctinalis	ringspikkelspanner	1	div.loofbomen/struiken
Hypomeces roboraria	grote spikkelspanner	1	div.loofbomen
Idea aversata	grijze stipspanner	15	div.kruidachtigen
Idea straminata	egale stipspanner	2	div.kruidachtigen
Lomaspilis marginata	gerande spanner	29	wilg
Lomographa temerata	witte schaduwspanner	1	meidoorn/sleedoorn
Opisthograptis luteolata	hagedoornvlinder	15	div.loofbomen/struiken
Pasiphila rectangulata	groene dwergspanner	1	sleedoorn
Peribatodes rhomboidaria	taxusspikkelspanner	5	div.loofbomen/struiken
Plemyria rubiginata*	blauwrandspanner	1	els
Selenia dentaria	herculesje	3	div.loofbomen/struiken
Xanthorhoe fluctuata	zwartbandspanner	1	div.kruidachtigen

Blauwrandspanner

9. Jaarlijst (micro)

Familie soort	nederlandse naam soort	aantal	waardplant
Tortricidae			
Acleris forsskaleana	kleine boogbladroller	2	esdoorn
Acleris rhombana*	gehoekte boogbladroller	2	meidoorn/hazelaar
Agapeta hamana	distelbladroller	2	akkerdistel
Aleimma loeflinguana	zonneproetbladroller	2	eik
Archips podana	grote appelbladroller	3	hazelaar
Archips xylostearna	gevlamde bladroller	1	meidoorn/esdoorn
Cacoecimorpha pronubana	anjerbladroller	1	polyfaag
Endothenia quadrimaculana	paardekopbladroller	1	smeewortel
Epinotia nisella	variabele oogbladroller	4	wilg
Eucosma campoliliana*	zwartwit knoopvlekje	2	Jakobskruiskruid
Gypsonoma aceriana	populierenbladroller	1	berk
Gypsonoma dealbana	loofboombladroller	1	wilg/eik
Hedya nubiferana	gewone witvlakbladroller	1	div.loofbomen
Hedya salicella	pinguintje	4	boswilg
Pandemis cerasana	kersenbladroller	2	polyfaag
Tortrix viridana	groene eikenbladroller	7	eik
Pyralidae			
Myelois circumvoluta	distelhermelijntje	2	speerdistel
Depressariidae			
Agonopterix ciliella*	bonte kaartmot	1	bereklaauw
Agonopterix propinquella	zwartvlekkaartmot	1	distels
Chimabachidae			
Diurnea fagella	voorjaarskortvleugelmot	31	polyfaag
Crambidae			
Acentria ephemerella	duikermot	17	fonteinkruid/waterpest
Agriphila straminella	blauwooggrasmot	10	grassen
Chilo phragmitella	rietmot	3	riet
Chrysoteuchia culmella	gewone grasmot	4	grassen
Cydalima perspectalis*	buxusmot	1	buxus
Donacaula forficella	liesgrassnuitmot	1	riet
Eudonia mercurella	variabele granietmot	2	mos
Pediasia contaminella	oranjebruine grasmot	11	schapengras?
Platytes cerussella	v-baardsnuitmot	7	grassen
Pleuroptya ruralis	parelmoermot	13	brandnetel
Schoenobius gigantella	rietsnuitmot	4	riet/liesgras
Udea olivalis	witvlekkruidenmot	13	brandnetel/zuring
Momphidae			
Mompha ochraceella*	gele wilgenroosjesmot	2	wilgenroosje

Familie soort	nederlandse naam soort	aantal	waardplant
<i>Yponomeutidae</i>			
Yponomeuta evonymella	vogelkersstippelmot	1	vogelkers/lijsterbes
Yponomeuta padella	meidoornstippelmot	3	meidoorn/sleedoorn
Yponomeuta rorrella	wilgenstippelmot	17	schietwilg
Yponomeuta sedella	hemelsleutelstippelmot	5	hemelsleutel
<i>Peleopidae</i>			
Carcina quercana	vuurmot	1	eik
<i>Elachistidae</i>			
Elachista maculicerusella	grijsgevlekte grasmineermot	2	grassen

De KNNV, de natuurvereniging voor Delfland.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

